

**Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Arte
Catedra de psihologie**

CURRICULUM

launitatea de curs

Psihologia diferențială

(denumirea unității de curs)

Ciclul II - studii superioare de master

Codul și denumirea domeniului general de studii: 031 Științe sociale și comportamentale

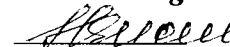
Tipul programului: Master de profesionalizare

Denumirea specializării: Consiliere psihologică în instituții și organizații

Forma de învățământ: Învățământ cu frecvență

Autor:

Conf.univ., dr., Silvia Briceag

(semnătura)

(titlu didactic, titlu științific Prenume NUME)

BALȚI, 2018

Discutat și aprobat la ședința Catedrei de psihologie

Procesul-verbal nr. 3 din 27.11.18

Șefa Catedrei de psihologie

(semnătura)

Silvia Briceag
(titlu didactic, titlu științific Prenume NUME)

Conf.univ., dr., Silvia Briceag

Discutat și aprobat la ședința Consiliului Facultății de Științe ale Educației, Psihologie și Arte,

Procesul-verbal nr. 4 din 12.12.2018

Decanul Facultății de Științe ale Educației, Psihologie și Arte

Lora Ciobanu

(semnătura)

Conf.univ., dr., Lora Ciobanu

(titlu didactic, titlu științific Prenume NUME)

1. Informații de identificare a cursului

Facultatea: de Științe ale Educației, Psihologie și Arte

Catedra de psihologie

Domeniul general de studii: 031 Științe sociale și comportamentale

Domeniul de formare profesională la ciclul I/II: 0313 Psihologie

Denumirea specialității / programului de master: Consiliere psihologică în instituții și organizații

Administrarea unității de curs Psihologie diferențială

(denumirea unității de curs)

Codul unității de curs / modulului	Credite ECTS	Total ore	Repartizarea Orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
			curs	seminarii	laborator	studiu individual		
F.02.O.007	6	180	20	18	10	132	ex	rom

Anul de studii și semestrul în care se studiază: anul I, semestrul 2

Statutul: disciplină obligatorie

2. Integrarea cursului în programul de studii

Se constituie ca un curs fundamental care specializează și întregeste pregătirea profesională a viitorilor specialiști în psihologie, ciclul doi, studii superioare de master. Psihologia diferențială reprezintă o ofertă științifică importantă de referință la dezvoltarea seculară umană implicată în marele Univers, inclusiv cel creat de inteligența și creativitatea umană ca replică la universul, Cosmosul real, construit de marea sete umană de pătrundere în dramatismul temporal, spațial și existențial cu bizara lui strălucire efemeră și cu nenumăratele sale necunoscute. Pentru că varietatea umană este foarte mare și pentru că evoluția umană este supusă unui uriaș complex de cauze, situații, probleme etc. psihologia diferențială este un domeniu tot atât de mobil și perfectibil ca și psihologia vârstelor, influențele dintre acestea devenind din ce în ce mai condiționate.

3. Competențe prealabile

Pentru a studia acest curs studenții trebuie să posede competențe de diagnosticare a particularităților individual-tipologice a clientului, de evaluare și intervenție în context judiciar, de expertiză în context judiciar, competențe de diagnosticare a particularităților individual-tipologice a clientului, de consiliere etativă, școlară, și familială.

4. Competențe dezvoltate în cadrul cursului

CP1. Utilizarea în consultanță a unui cadru conceptual solid bazat pe cercetare, cunoașterea și respectarea standardelor profesionale și etice.

CP2.Evaluarea pentru selecție, dezvoltarea sau evaluarea persoanei; intervenții la nivelul angajatului pentru aspecte legate de post sau carieră, motivația pentru muncă și gestionarea rezistenței la schimbare.

CP3.Evaluarea aspectelor funcționale și disfuncționale ale grupurilor, dezvoltarea echipelor în organizații.

CP4. Intervenții la nivel de grup pentru dezvoltarea competențelor angajaților (training; managementul conflictelor din cadrul grupului); dezvoltarea relațiilor interpersonale sănătoase și reducere a riscurilor psihosociale (agresivitatea interpersonală etc.).

CP5.Diagnoză organizațională: evaluări ale atitudinilor, gradului de satisfacție, managementul stresorilor de la nivel sistemic.

CP6.Evaluarea performanțelor: abordări legate de schimbare organizațională interpretarea diferențelor interculturale din organizații.

Competențe transversale:

CT1. Asistența psihologică calificată prin interpretarea originală a abordărilor teoretice și aplicative din domeniul psihologiei.

CT2. Realizarea conexiunilor funcționale între reperetele teoretice ale psihologiei cu domeniile înrudite în scopul soluționării obiectivelor profesionale.

CT3. Adaptarea mesajului / comunicării la diverse contexte profesionale, ținând cont de particularitățile subiecților implicați. Luarea deciziilor și monitorizarea activității în echipă

5. Finalitățile cursului

La finalul studierii disciplinei studentul va fi capabil să:

- identifice și să aplice în calitate de psiholog- consilier un cadru conceptual solid, bazat pe cercetare, cunoașterea și respectarea standardelor profesionale și etice.
- înțeleaga mecanismele prin care factorii cognitivi, emoționali, comportamentali și sociali pot influența diferențele dintre indivizii umani, dar și cunoașterea științifică a personalității prin prisma descoperii acestor diferențe.
- Recunoască factorii de risc în situații aplicării incorecte a cunoștințelor din acest domeniu și să evalueze aspectele funcționale și disfuncționale ale grupurilor, dezvoltând echipele în organizații ✓
- Înțeleagă reperetele ce ghidează elaborarea metodelor de descoperire a tipologiilor de personalitate.
- cunoască modalități de intervenție pentru o mai bună definire a imaginii clientului, aplicând tehnicile specifice de diagnostic a diferitelor tipologii de personalitate, pentru dezvoltarea relațiilor interpersonale sănătoase și reducere a riscurilor psihosociale (agresivitatea interpersonală etc.). ✓
- descopere potențialul « ascuns » al personalității (diferite tipologii și caracteristici specifice de risc) pentru facilitarea aplicării tehnicilor de modificare a comportamentelor de risc. ✓
- dezvolte o atitudine responsabilă față de descoperirea particularităților disimulate ale personalității. (tipologii de personalitate)
- respecte diferențele de vârstă, gen, religie, cultură orientare sexuală în investigația particularităților de personalitate, inclusiv în luarea deciziilor și monitorizarea activității în echipă

6. Conținuturi

Unitățile tematicale ale cursului	Nr. de ore 20/18/10		
	Frecvență la zi		
	prelegeri	seminare	laboratoare

Tema conform planului (puncte de reper, aplicații practice p/u seminare)	Aud.	SID	Aud.	SID	Aud	SID
.Psihologia diferențială-concepte de baza	2	2				
PSYD ca domeniu al psihologiei <ul style="list-style-type: none"> - Conotații istorice - Sisteme filozofice din lumea antică - Schimbări de mentalitate privind psihicul - Caracteristici de baza ale PSYD 						
Aplicații practice: Elaborarea referatului pe tema: Importanța metodelor tradiționale de cunoaștere a individualității			1	1		
Aplicații practice: Promovarea dezbaterii pe tema: „Varietatea speciei umane”.						
Domenii de suport ale dezvoltării PSYD	2	2				
<ul style="list-style-type: none"> - Studiile activității creierului - Cercetările endocrinologice - Aportul geneticii în dezvoltarea problemei eredității 						
Aplicații practice: Elaborarea unui eseu cu tema „Ereditatea-baza și factor al diferențierii individuale”			1	1		
Aplicații practice: Dezbateri pe tema „Factori promordiali în diferențierea speciei umane”						
Dihotomii universale :aspect diferențial psihologic	2	2				

<ul style="list-style-type: none"> - Asemanari-deosebiri - Formal-constructiv - Ereditar-dobindit - General-particular - Identificare-individualitate - Fizic-social - Constient-inconstient - Exterior-interior 						
Aplicații practice: De efectuat paralele comparative referitoare la diferentieri cu mentionarea priorităților; PPT			2	2		
Aplicații practice: Dezbateri cu genericul: Relatia fizic-social, ereditar-dobindit, interior-exterior in structura personalitatii						
Structura ierarhica a subiectului <ul style="list-style-type: none"> - Organismul-factor corporal al individualitatii - Individ-premiza a personalitatii - Personalitatea –purtator al calitatilor sociale - Individualitatea-caracteristica integrala biopsihosociala a omului - Paradigma diferential-psihologica in studiul omului 	2	2				
Aplicații practice: De efectuat o analiza calitativa a ierarhiei structurilor subiectului cu prezentarea argumentelor; PPT			2	2		
Aplicații practice: Dezbateri cu referinta la valoarea descoperii diferentelor in structura individualitatii pentru un psiholog						
Specificul individual al proceselor si starilor psihice	2	2				

<ul style="list-style-type: none"> - Parametri individuali ai percepției - Parametri individuali ai reprezentărilor - Parametri individuali ai imaginației - Parametri individuali ai memoriei, atenției. - Stiluri de gândire - Stiluri emotionale (subiecți emotivi-neemotivi) - Particularități individuale de reglare și autoreglare emoțională - Stilurile vorbirii 						
Aplicații practice: Efectuarea unei caracteristici personale în baza descoperirii parametrilor individuali ai unui proces sau stare psihică. PPT			2	2		
Aplicații practice: Dezbateri cu genericul: Valoarea cunoașterii stilurilor de gândire și vorbire pentru un psiholog					2	2
Coordonatele individualității omului	2	2				
<ul style="list-style-type: none"> - Temperamentul-baza biopsihologică a personalității - Aptitudinile și inteligența - Stiluri umane-procedee de interacțiune cu realitatea - Tipologia comportamentului de stil - Componentele de bază ale caracterului 						
Aplicații practice: Determinarea propriului stil și a strategiilor personale de interacțiune cu mediul; PPT			2	2		

Aplicații practice: Dezbateri cu genericul: Valoarea cunoașterii tipologiei comportamentului de stil pentru un psiholog					2	2
Macrodiferențieri in PSD	2	2				
<ul style="list-style-type: none"> - Etniisipopoare - Masculinitate –feminitate - Intraversiune –extraversiune - Macrotipologiagrupelorsang vine 						
Aplicatii practice: Elaborarea pliantelor cu tematica diferentierilor date; Caracteristici personale in baza grupei sangvine; PPT			2	2		
Aplicatii practice: Dezbateri cu genericul: Barbatii sunt de pe Marte, femeile sunt de pe Venus.					2	2
Tipolgiipersonaliste	2	2				
<ul style="list-style-type: none"> - Tipologii explicative cauzale - Teoriaticipologicaprezentata de C.Viola - Caracterologiaembriogenetic adezvolatata de N.Pende - Caracterologia embriogenetica modelul lui M.Martin - Caracterologiaembriogenetic a a luiW.H.Sheldon 						
Aplicatii practice Efectuarea unei paralele comparative a diferentierilor dupa autori. PPT			2	2		

Aplicatii practice: Asemnari si deosebiri ale caracterologiilor dupa: C.Viola, N.Pende, M.Martin, W.H.Sheldon						
Tipologii si caracterologii vechi versus moderne:	2	2				
<ul style="list-style-type: none"> - Tipologii zodiacale: fiinta umana si cosmosul - Tipologia constructivista adaptiva a lui I.P.Pavlov (fiziologista) - Tipologia factorialista a lui R.B.Cattell - Scoala franceza tipologica - Tipologiile evolutiviste: subidentitati 						
Aplicatii practice:			2	2		
<ul style="list-style-type: none"> - Elaborarea pliantelor cu tematica diferentierilor I.P.Pavlov, R.B.Cattell; PPT 						
<ul style="list-style-type: none"> - Dezbateri cu genericul Importanta cunoasterii tipologiilor si caracterologiilor vechi si moderne pentru un psiholog. 					2	2
Caracterologiile patologice	2	2				
<ul style="list-style-type: none"> - Caracterologia patologica a lui Karl Jaspers - Tipologia patologica a lui Kurt Schneider 						
Aplicatii practice			2	2		
Diferente de abordare a caracterologiilor patologice (paralele comparative) PPT						

Aplicatii practice : Strategii de comportament cu clientul care prezinta unele caracteristici patologice					2	2
---	--	--	--	--	---	---

7. Strategii didactice

expunerea, exemplul demonstrativ, dezbateri, sinteza cunoștințelor, descoperire dirijată, clarificare conceptuală, activități de grup, sinteza cunoștințelor, jocul de rol, evaluare prin prezentări orale și în format electronic (PPT).

8. Activități de studiu individual

Timpul total (ore pe semestru) al activităților de studiu individual pretinse studentului					
<i>(completați cu zero activitățile care nu sunt cerute)</i>					
1.	Descifrarea și studiul notițelor de curs	10	8.	Pregătire prezentări orale	10
2.	Studiu după manual, suport de curs	10	9.	Pregătire examinare finală	10
3.	Studiul bibliografiei minimale indicate	10	10.	Consultații	10
4.	Documentare suplimentară în bibliotecă	10	11.	Documentare pe teren	2
5.	Activitate specifică de pregătire (ore)	10	12.	Documentare pe INTERNET	10
6.	Realizare teme, referate, eseuri, traduceri, PPT	20	13.	Elaborari de profiluri individuale (portofoliu)	10
7.	Pregătire lucrări de control	10	14.	Alte activități ...	-
TOTAL ore studiu individual (pe semestru) =				132	

9. Evaluare: (forma, formula, exigentă regulament, chestionar pentru proba evaluare finală, tematicatezelor dean)

Forma de evaluare: Forma de evaluare-examenscris + portofoliu.

10. Bibliografia

1. **Birch, Ann.** Diferențe interindividuale / Ann Birch, Sheila Hayward ; trad. în lb. română de L. Gavrilă. – București : Ed. Tehnică, 1999. – 262 p. – ISBN 973-31-1321-2.

2. **Briceag, S., Corcevoi M.** Impactul tipului de familie asupra percepției ariilor vieții de familie. În: Managementul educațional: realizări și perspective de dezvoltare. Ed. I-a. Materialele Conf. șt.-pract. intern., 27 aprilie, 2017 – Bălți : S. n., 2017 (Tipografia din Bălți). – 364 p. P.334-339 ISBN 978-9975-132-97-8.

3. **BRICEAG, S.** Psihologia vârstelor / Silvia Briceag; Univ. de Stat "Alecu Russo" din Bălți, Fac. de Științe ale Educației, Psihologie și Arte, Catedra de Psihologie. – Bălți :

Universitatea de Stat "Alec Russo" din Bălți, 2017.- ///291 p. : tab. ISBN 978-9975-50-196-5.
http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/briceag/psih_vir.pdf;
http://dSPACE.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/2407/1/psih_vir.pdf

4. **Cernat, Vasile.** Psihologiestereotipurilor / V. Cernat. – Iași : Polirom, 2005. – 284 p. – Bibliogr.: p. 239-279 ; Index p. 281-284. – ISBN 973-46-0078-8.

5. **Eme, Elsa.** Psychologie différentielle : [monografie] / Elsa Eme. – Paris : Armand Colin, 2001. – 189 p. – ISBN 2-200-25266-8.

6. **Enăchescu, Constantin.** Tratat de psihologie diferențială : Psihologie diversității umane / Constantin Enăchescu. – Iași : Polirom, 2009. – 270 p. : il., tab. – Bibliogr. selectivă: p. 263-266. – ISBN 978-973-46-1483-7.

7. **Holdevici, Irina.** Psihologie personalității și diferențială : note de curs / I. Holdevici, C. Tudose. – București : Ed. A.N.I, 2001. – 372 p. – ISBN 973-8297-13-3.

8. **Huteau, Michel.** Psychologie différentielle : cours et exercices / Michel Huteau [Carte tipărită]. – 3-e éd. – Paris : DUNOD, 2009. – 457 p. – Bibliogr.: p. 437-454. – ISBN 2-10-049890-8.

9. **Macsinga, Irina.** Psihologie diferențială a personalității / Irina Macsinga. – Timișoara : Ed. de Vest, 2015. – 237 p. ; tab. – Bibliogr.: p. 227-237. – ISBN 978-973-36-0655-0.

10. **Minoritari, marginali, excluși** / Coord.: Adrian Neculau, Gilles Ferreol. – Iași : Polirom, 1996. – 278 p. – ISBN 973-91248-47-0.

11. **Minton, Henry L.** Differential psychology / Henry L. Minton, Frank W. Schneider ; [consulting editors, Lawrence S. Wrightsman and Edward L. Walker]. – Monterey, Calif. : Brooks/Cole Pub. Co., 1980. – 514 p. – ISBN 081850353X.

12. **Psychologie différentielle. Premier et second cycles universitaires** : [manual universitar] / Coord.: P.-Y. Gilles, M. Carlier, P. Dickes, ... ; collection dirigée par G. Amy, M. Piolat. – Paris : Breal, 1999. – 335 p. – ISBN 2-84291-112-1.

13. **Reuchlin, Maurice.** Evoluția psihologiei diferențiale / Maurice Reuchlin; trad. din limba fr., argument și postfață Bogdan Popa, pref. de Michel Huteau. – București : Eikon, 2015. – 349 p. – Bibliogr.: p. 325-327 ; Ind.: p. 343-349. – ISBN 978-606-711-257-3.

14. **Reuchlin, Maurice.** La Psychologie différentielle / Maurice Reuchlin. – Paris : Presses Universitaires de France, 2001. – 260 p. – ISBN 2-13-047948-0.

15. **Roberts, Jillian.** What makes us unique? : our first talk about diversity / Dr. Jillian Roberts ; illustrated by Cindy Revell. [Victoria, BC, Canada] : Orca Book Publishers, 2016. – 32 p.

16. **Șchiopu, Ursula.** Psihologie diferențială / U. Șchiopu. – București : România Press, 2006. – Vol. 1. – 389 p.

17. **Șchiopu, Ursula.** Psihologie diferențială / U. Șchiopu. – București : România Press, 2006. – Vol. 2. – 311 p. – ISBN 973-8236-68-1.

18. **Tudose, Cerasela.** Psihologie diferențială : tipologii de personalitate / C. Tudose. – Ed. a 2-a, rev. și adăug. – București : Ed. A.N.I, 2007. – 238 p. – ISBN 978-973-7610-54-6.

19. **Tudose, Cerasela.** Psihologie diferențială: tipologii de personalitate / C. Tudose. – București : Ed. A.N.I, 2005. – 200 p. – ISBN 9738297788 ; ISBN 9789738297784.

20. **Voicu, Floriana Serenella.** Psihologie diferențială a vârstelor : lucrare științifică / F. S. Voicu. – Craiova : Revers, 2011. – 61 p. – ISBN 978-606-611-154-6.

21. **Анастаси, А.** Дифференциальная психология. Индивидуальные и групповые различия в поведении / А. Анастаси. – Москва : Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. – 752 с. – ISBN 5-04-006108-0.

22. **Базылевич, Т. Ф.** Дифференциальная психология: Учебник / Т. Ф. Базылевич. – Москва : ИНФРА-М, 2015. — 224 с. – ISBN 978-5-16-009399-4.

23. **Бурлинская, Г. В.** Типологический анализ онтогенеза индивидуальных различий / Г. В. Бурлинская // Вопросы психологии. – 2002. – № 2. – С. 5-13. – ISSN 0042-8841.

24. Гуревич, К. М. Проблемы дифференциальной психологии : Избранные психологические труды / К. М. Гуревич ; Академия педагогических и социальных наук, Московский психолого – социальный институт. – Москва : Институт практической психологии. – Воронеж : : НПО «МОДЭК», 1998. – 384 с. – ISBN 5-89112-066-6.

25. Дифференциальная психология: учебное пособие / О. А. Ахвердова, Н. Н. Волоскова, И. В. Боев, О. А. Рогожина. – Ставрополь : СтГМУ, 2017. – 339 с. – ISBN 978-5-89822-471-4.

26. Егорова, М. С. Дифференциальная психология в школе Б.Г. Ананьева // Вопросы психологии. – 2007. – № 5. – С. 137-150

27. Клаус, Гюнтер. Введение в дифференциальную психологию учения : [монография] / Гюнтер Клаус ; пер.: Е. Ю. Патяева, ред.: И. В. Равич-Щербо. – Москва : Педагогика, 1987. – 176 с.

28. Либин, А. В. Дифференциальная психология : На пересечении европейских, российских и американских традиций : [учеб. пособие для вузов] / А. В. Либин. – 2-е изд., перераб. – Москва : Смысл : PerSe, 2000. – 549 с. – ISBN 5-89357-068-5.

29. Нартова-Бочавер, Софья Кимовна. Дифференциальная психология : учеб. пособие / С. К. Нартова-Бочавер. – 4-е изд., стер. – Москва : Флинта : МПСУ, 2015. – 280 с. – ISBN 978-5-9765-2052-3.

30. Психология и психофизиология индивидуальных различий в активности и саморегуляции поведения человека : Сб. науч. тр. /редкол.: В. П. Бояринцев и др.– Свердловск : Свердлов. ГПИ, 1986. – 107 р.

31. Психология индивидуальных различий : [хрестоматия] / ред.: Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романов. – Москва : ЧеРо, 2000. – 776 с.– ISBN 5-88711-119-4.

32. Рыбалко, Е. Ф. Возрастная и дифференциальная психология : Учеб. пособ. для студ. вузов / А. Ф. Рыбалко. – Ленинград : Изд-во Ленинградского Ун-та, 1990. – 256 с. – ISBN 5-288-00454-4.

33. Талызина, Нина Федоровна. Природа индивидуальных различий : Опыт исследования близнецовым методом / Н.Ф.Талызина, С.В.Кривцова, Е.Ф.Мухаматулина. – Москва : МГУ, 1991. – 192 р.

Chestionar pentru evaluare finala

1. Presentati concepte de baza ale Psihologiei diferentiale
2. Care sunt caracteristicile de baza ale PSD
3. Caracterizati domeniile de suport ale dezvoltarii PSD
4. Presentati si caracterizati dihotomii universale :Asemanari-deosebiri;Formal-constructiv; Ereditar-dobindit;General-particular.
5. Presentati si caracterizati dihotomii universale: Identificare-individualitate, Fizic-social, Constient-inconstient, Exterior-interior.
6. Presentati si caracterizati organismul-factor corporal al individualitatii in structura ierarhica a subiectului
7. Presentati si caracterizati individul -premiza a personalitatii in structura ierarhica a subiectului
8. Presentati si caracterizati personalitatea –purtator al calitatilor sociale in structura ierarhica a subiectului

9. Presentati si caracterizati individualitatea-caracteristica integrala biopsihosociala a omului in structura ierarhica a subiectului
10. Ce semnifica paradigma diferential-psihologica in studiul omului?
11. Presentati specificul individual al proceselor si starilor psihice
12. Caracterizati coordonatele individualitatii omului
13. Caracterizati macrodiferentierea: Etnii si popoare
14. Caracterizati macrodiferentierea : Masculinitate –feminitate
15. Caracterizati macrodiferentierea : Intraversiune –extraversiune
16. Presentati caracteristici psihologice conform macrotipologiei grupelor sangvine
17. Caracterizati tipologia personalista de C.Viola
18. Care este valoarea caracterologiei embriogenetice dezvoltata de N.Pende
19. Care este aportul lui M.Martiny si W.H.Sheldon in prezentarea caracterologiei embriogenetice
20. Presentati puncte distincte ale tipologiei constructiviste adaptive a lui I.P.Pavlov(fiziologista)
21. Caracterizati tipologia factorialista a lui R.B.Cattell
22. Presentati caracteristici distincte ale caracterologiilor patologice Karl Jaspers, Kurt Schneider, Ernest Kretschmer